

N° 38

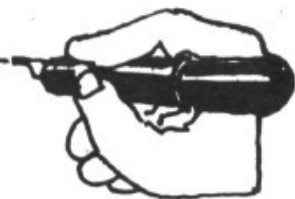
PREMSA
ORDINA

MAIG 1985

Informatiu Cultural de Marratxí

CORREU

RITMES AVENGUTS

"CACTUS I FLORS"

De cactus i flors, prou que en sembraria:
les flors per tothom que estimi la vida,
i els cactus pels qui insulten sens mida.
Jo vull sembrar flors fins que mori el dia.

Si amb educació sabéssim escriure
tal com respectar anyades veïnes
tendríem clavells on hi ha troncs d'espines
i els nostres jardins no farien riure.

Per "caure graciosa" la cosa pitjor
que pots fer, Carmina, quan no ho mana el guió
es dir grogeries: retraten l'autor.

Quan un ja s'aferra al terreny personal
que res pus no troba n'és ben clar senyal.
No cal fer més voltes: és fa per fer mal.

P. LL.

MOTS
AVENGUTS

Vaig passar pel fogueró
dels mossos 86
no m'agrada passar de llis
vaig donar sa devoció
vaig agafar un botifarró
de pa, un petit rosegó
no anava molt menjadís
però davant jo, un que és gris
en va enfilat cinc o sis
sense pagar un velló
mal li servis d'aufegó
o de mal no es dormís.

PAU FERRER.

Que és el Consell Insular

Es un element fonamental de l'autonomia. El Govern, l'administració i la representació de Mallorca corresponen al Consell Insular de Mallorca.

Té la facultat d'assumir dins l'àmbit territorial aquelles competències que vagi rebent la Comunitat Autònoma.

Formen el Consell Insular de Mallorca, els trenta Diputats elegits per al Parlament a l'illa de Mallorca.

A més, actua com a Administració Local amb competències pròpies. Acompleix una ampla tasca assistencial a través dels centres propis que són: l'Hospital General, l'Hospital Psiquiàtric, la Llar de la Joventut, la Llar de la Infància, la Llar dels Ancians i el patronat Verge de la Salut.

Realitza accions en els camps següents: Ordenació de Biblioteques i arxius, tant pròpies com d'altres organismes.

Fomenta el coneixement i la difusió del folklore.

Impulsa el coneixement i l'ús, en tots els àmbits, de la nostra llengua.

Ajuda tot tipus de publicacions culturals.

Des del Teatre Principal, centre que depèn del Consell Insular de Mallorca, du a terme la seva política cultural.

Elabora anualment el Pla d'Esports amb l'objectiu de crear una infraestructura esportiva a tots els pobles.

Segueix una política que fomenta tant la pràctica com l'aprenentatge de l'esport.

Emet informes relatius a l'ordenació del territori i a l'urbanisme.

Elabora el Pla d'obres i serveis que permetrà dotar els pobles d'infraestructura bàsica.

Manté la xarxa viària pròpia.

Ha creat i manté en col·laboració amb els municipis, el servei d'extinció d'incendis.

Impulsa la indústria i el comerç. Dona suport a totes les activitats promocionals del turisme.

Realitza accions de millora de la ramaderia i de l'agricultura.

Consell Insular
de Mallorca

cf. Palau Reial, 1

L'AUTONOMIA QUE TENIM.

La darrera setmana del mes d'Abril, el Congrés rebutjà una proposició de llei del Parlament Autòndmic de les nostres Illes damunt el traspàs de competències envers l'ensenyança i les aigües, i ara vénen les rompu-des de vestidures, perquè no ens han donat unes majors competències en aquests punts.

Però basta de fer demagògia envers el poble; els vertades culpables de que no tenguem una autonomia com la Catalana, País Basc, Andalusia, Galfzia, que la tenen per l'article 151, són els que ara estan al capda-vant, juntament en la antiga UCD (cafè per a tots), que per motius polítics, els primers varen abandonar la taula de negociacions de l'extingit C.G.I. i els segons canviaren la seva promesa del 151 per l'article 144. I foren ells, i únicament ells que s'ha oposaren amb totes les seves forces mitjançant la premsa, que feren que una minoria pels seus interessos particulars i electo-ralistes s'imposaren damunt la gran majoria del nostre poble.

I ara què, ens faran veure, els que no varen recol-zar la nostra autònomia per l'article 151, i que a dures penes varen tenir-la per l'article 144. Que els dolents són els altres?. Però això no és així, es va perdre la gran oportunitat de tenir les mateixes competències que Euskadi, Catalunya, Galfzia, i Andalusia, per culpe d'un grup que pels seus interessos s'oposà, a una reivindicació històrica i ara es troba aquest grup enfront d'un Go-vern Autòndmic, on competències tan importants, com l'ensenyança no ens són transferides per un ridícul prota-gonisme que volgué fer aquest grup davant la paritat a la llei electoral. I només per aquest motiu es va per-dre el tren de l'autòndmia per l'article 151.

LA REDACCIO.

la portada d'aquest mes

Aquests dibuixos són fets de l'amic artista Joan Deia. Com s'avé amb la seva trajectòria, són d'un no-tori expressionisme.

En Joan conrea la temàtica de caire social, inten-tant aprofundir en la personalitat de la gent, en l'àni-ma de la persona.

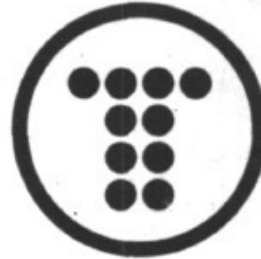
L'artista d'aquest mes es dedica a la docència i està aficat en els moviments mallorquins d'avantguar-da. La seva obra està influïda per les tendències neoex-pressionistes italianes.

Per a ell, l'Art ha de ser un reflexe de la socie-tat i creu fermament que mentre existeixi humanitat hi haurà Art.

Joan Deia, primer col.laborador de la sèrie Artis-tes en Portada, gràcies!!

Per què no
en la
NOSTRA
llengua

?

Provincia de

Baleares
Balears

Sección Alfabética

Secció Alfabética

 Telefónica

BEN FET !

LES DUES CARES DE LA MONEDA

La Companyia ha iniciat el procés normalitzador. I això està bé: primeres planes -informació de l'entitat- en versió bilingüe. Però llavors venen les planes inte-riors i no se distingeix de la resta de les "provincias". Fins i tot hi ha un esplet de noms de pobles que són incorrectes. Es evident que la Telefónica pot amillarar.

SUBVENCIONS

Dies passats hem rebut dues aportacions econòmi-ques que han estat mel per als nostre minvat i verme-llós fons. D'una banda ha estat la Caixa d'Estalvis "Sa Nostra" de Pòrtol. D'altra ens ha arribat la de la Comu-nitat Autònoma, a través de Premsa Forana.

Agraim fortament i pública l'ajuda de les dues entitats, tant de part nostra com de la dels nostres subs-criptors i lectors.

4 DE FRESQUES

L'AJUNTAMENT OBSEQUIA AMB LLIBRES

ELS CENTRES ESCOLARS DE MARRATXI

Amb motiu del dia del llibre, l'ajuntament va obsequiar les escoles de Marratxí, amb un centenar de llibres; l'entrega dels lots fou feta pel Batle Guillem Vidal i el regidor de Cultura Bernardí Homar, el mateix dia 23 d'abril, data en que es celebrava el "dia del Llibre".

PAS ELEVAT AL PONT D'INCA NOU.

Per tal de millorar les comunicacions entre el nou centre del Pont d'Inca Nou i Sa Cabana, l'Ajuntament construirà un pas elevat damunt el torrent de Coa Negra, per tal que els viatjants no haguin de voltar per la carretera d'Inca, i beneficiarà als alumnes de Sa Cabana que van al centre del Pont d'Inca Nou.

FESTES DELS QUINTOS.

El proper dia 18 de maig els quintos de Pòrtol faran la seva tradicional revetlla. Enguany en lloc de ser a la Plaça de les verbenes, la festa es durà a terme al camp de futbol "Son Caulelles", amb l'actuació dels grups musicals La Mode i Taxi (ex-Express).

CAFÈ I TERTÚLIA.

El proper 18 de maig tendrem la tercera d'aquestes trobades. I aquesta vegada l'hem pensada substancial: al mateix temps que parlarem, anirem a posar peu davall taula a part o banda. Ens veurem a les 20,00 a la Pl. Major de Sa Cabaneta (vora l'Ajuntament). Duis la llengua i les dents ben esmolades. D'acord?

O.C.B.

EXCURSIÓ DE "SA NOSTRA".

La Caixa d'Estalvis "Sa Nostra", té organitzada una excursió a la Vall d'Aran i Andorra. Les mentades excursions són bastant ben acollides dins el poble de Pòrtol. A l'hora d'escriure aquestes ratlles ja són 60 els pensionistes que estan apuntats a aquesta excursió; a la foto, una de les darreres excursions organitzades per "Sa Nostra" amb gent de Pòrtol.

EL DIA DEL LLIBRE AL "COSTA I LLOBERA".

El col·legi "Costa i Llobera" tengué una iniciativa digna d'esmentar, ja que els alumnes montaren unes taules, on exposaren els llibres, t.b.o., revistes, etc. de la seva propietat, per tal d'anar-los intercanviant amb altres alumnes interessats en qualcun dels exposats; això es dugué a terme el mateix "Dia del Llibre" el matí.

ELS VALLDEMOSA AL COSTA I LLOBERA

Els Valldemosa varen estar un altre cop amb nosaltres amb el títol "Pels camins de les autonomies".

Per tant, i segons aquesta idea, i realitzant un recorregut o un viatge imaginari, varem poder conèixer balls, cançons i músiques de les comunitats autònomes d'Espanya.

Amb ells coneixerem Espanya cantant i ballant amb cançons, entre altres de: València amb "Vinga faena" i una jota valenciana.

Cantabria i Castella-Lleó amb dues cançons típiques.

Catalunya amb "L'Estaca" i "En Pere Gallerí".

Extremadura amb "La pirroquia".

Euskadi amb "Ator, Ator mutill".

Madrid amb el xotis "Pepe, Pepe, dame un souvenir".

I com a despedida cantaren "Adeu".

La traducció del títol de la cançó d'Euskadi és "VENIU, VENIU, AL·LOTS".

GUILLEM BOSCH i ROCA.

ALBERTÍ I LA PREMSA FORANA.

El passat dia 24 d'abril el president del C.I.M., Sr. Albertí, es reuní amb els representants de la Premsa Forana al Puig de Sant Miquel de Montuïri, on es va fer entrega d'un dossier de la propaganda del C.I.M. que s'ha d'inserir a les revistes de la Premsa Forana. Una proposta del president de Premsa Forana Carles Costa, que fou acceptada pel president del C.I.M., fou organitzar un congrés de la Premsa Forana, idea que des d'aquesta revista recolzam perquè es dugui a terme. I que no quedi en un acte testimonial més.

M. Bosch

FORA-VILA

El grup que regeix aquesta publicació ha cregut necessari dedicar un racó a sa fora-vila més pròxima, ses bones i males notícies, informació a tothom, per aproximar al camp la nostra gent i sempre conèixer aquesta parcel·la important dins la nostra economia i quasi sempre oblidada.

I començam ja, comentant el ditxós eixut, que any darrera any- ja en duim cinc- ses pluges s'obliden de regar l'illa com antany. Pareixia que aquesta temporada aniria millor, però no ha estat així, des de febrer l'aigua del cel ha fallat una vegada més. Així els pous i aigües subterrànies van minvant, els sembrats i arbres pateixen de valent i si d'aquí a mitjan maig els níguls segueixen amb la seva mala llet, els resultats seran desastrosos per al camp, molts d'arbres no ho podran resistir. I sa butxaca del pagès, també minvarà.

LA C.E.E.- Notícia important és l'entrada dins el Mercat Comú - millor dit la signatura d'adhesió- de la nostra nació. Referida al sector agrícola local, segons els estudiosos, els productes més afavorits seran els fruits secs, ametla i garrova entre altres, una bona notícia, si es confirma en el seu dia.

D'OVELLES.- Mercat estabilitzat, amb petites pujades i davallades de preus, segueix la demanda de carn ovina i lo més espectacular és la pujada dels preus que se paguen per sa pell de cada animal mort, a 1.750 ptes. per exemplar, ja és un bon preu. Si plugués ara, ses pastures serien bones i el ramader passaria un bon estiu, però si no fos així, molts de mals de caps i perjudicis li esperen.

AJUDES PER A PAGESOS.- L'administració central i l'Autonòmica han decidit ajudar a ses explotacions familiars agrícoles, realitzant els projectes de millores gratuïtament i concedint préstecs dins un 75% del pressupost, amb 15 anys per tornar-los, si es tracta de comprar terres i 10 anys si es tracta de millores i 5 en cas de compra de maquinària o animals. Els interessos, entre l'11 i 11,5. Les subvencions seran d'un 25% de la inversió si no supera el milió de pessetes. Serà un 35%, quan l'edat de qui la sol·liciti sigui menor de 35 anys. Una dada important a tenir en compte.

MINIFUNDISMES I EXCÉS DE MAQUINÀRIA.- Un dels problemes més greus, que penalitza en excés la rendibilitat del nostre camp, està en l'excessiva parcel·lació del camp i aquestes parcel·les amb doble motiu si se mira lo extremadament petites que són en extensió. Això que un fora-viler tengui una finca per Son Ametler, una altra corturada per Sa Cova i una altra per Ses Clotes- per exemple- no pot ser més irracional i improductiu. Sabeu que han fet a Son Mezquida (Felanitx) per dur endavant una concentració parcel·lària i amillar la producció, idè lo primer unificar totes les terres, "tu me barates aquell tros amb so teu cortó que està dins lo meu" o pagant les diferències, ja han aconseguit en aquest moment fer unes finques més grans i especialment úniques, evitant una disgregació, com s'hauria de fer per tot. Conseqüència d'aquesta agricultura antiga i desfassada és la mecanització excessiva, que surt de tota lògica i rendabilitat. Solament la unió i explotació conjunta de terres i maquinària, transformarà la nostra agricultura, en competitiva i rendable.

DESPESES I ELS DINERS ON PAREN FINALMENT.

Segons les darreres dades, el pagès té les següents despeses, un 49% pels pinsos i adobs, un 15% per sa maquinària i un 10,70 per despeses d'energia, essent la resta molt repartida i variant molt d'un a l'altre.

XESC.

... A UN PI

Era un pi fort

era un pi vell

era un pi generós

era amic de tots.

A tots donava ombra

i tots hi jugaven vora.

Era un pi ample

era un pi fort,

A tots agradava

i agradava a tots.

Tot ho embellia

i tots eren feliços amb ell.

Era un pi noble

era un pi vell

Un dia el tomaren...

... i s'oblidaren d'ell.

Canyelles i Oliver

ABRIL DEL 1.985

CURSET D'INTRODUCCIÓ A LA NATURA

EXCURSIÓ AL PUIG BLANC.

Dins el curset d'introducció a la natura, i com a demostració del que havíem après, férem una volta per les muntanyes que envolten el Puig Blanc. Hem dividit la crònica de les observacions que férem en dues parts, com el curset; una d'ornitologia i l'altre de botànica que sortirà en el pròxim número.

L'AVIFAUNA. Dins la ruta triada, l'avifauna no va ésser molt abundant, però així mateix observàrem algunes de les espècies més típiques de zones, que com la que recorreguérem, es caracteritzen per una heterogeneïtat de biotops- endemès, de petita extensió- la qual cosa fa que les espècies dominants siguin aquelles que són capaces de viure un poc per tot.

Sens dubte l'ocell més interessant dels que poguérem observar va ésser el "cucui"; ocell de tamany mitjà que podem veure l'estiu i que té la particularitat que la reproducció és paràsita, és a dir; que la femella posa els ous a nius d'altres ocells, com "busquerets" i "passa-foradí" i aquests són els que treuen endavant al petit "cucui", a costa de la vida dels seus veritables fills. Des de la sortida de l'escola fins a les cases de Ca'n Torres sentírem el seu cant "Cuc-cuu, cuc-cuu..." i vèrem, de rampellada, el seu vol ràpid i fugaç.

En els conreus, vèrem la "sól.lera", sempre a la branca més alta dels ametlers i que recorda amb el seu cant que som a la primavera i que és ben hora de pensar en la construcció del niu.

També feren acte de presència els primers "cap-xirigany" que acabaven d'arribar.

A la resta d'excursió, per dins garrigues i pinars els ocells vists foren molt pocs; així mateix vèrem alguns "busquerets" de cap negre i, als pinars més espessos o de pins més alts vèrem "garrafons", "verderols" i "trencapinyons".

Finalment hem de dir que la climatologia i l'hora de les observacions no ens va acompanyar, ja que és ben segur que hi havia altres ocells a veure, o al manco, escoltar.

JA PREPARAM.... L'èxit d'aquest curset d'introducció a la natura, ha fet que pensem amb la possibilitat de repetir activitats semblants per als pròxims mesos.

D'una banda, s'intentarà fer una activitat contínua, ja sia conferències, pel·lícula, audiovisual, taula rodona etc... sobre temes relacionats amb la naturalesa. La del mes de maig, que és la de més aprop serà una taula rodona amb l'apassionat tema de la Caça. Hi haurà representacions autoritzades de tots els que tenen alguna cosa a dir especialment de cara a la nova temporada de caça. Pensem convidar a SE.CO.NA. (antic ICO-NA), GOB, Societat de caçadors, propietaris de vedats, autoritats locals, etc... El tema, veim que és de prou interès, la polèmica està assegurada. El lloc, data i hora ho comunicarem convenientment.

D'altra banda, l'excursió que férem ens fa pensar que hi hauria interès en continuar aquests tipus de sortides al camp, fora de les típiques de muntanya o costa, per a la observació de la naturalesa. Per això, i essent ara temps de migració, hem pensat que un bon lloc seria el Salobrar de Campos, vora el famós Trenc. La data la fixam per dia 14 de maig. Per qualsevol informació dirigiu-vos a Miquel A. Font (C/. Oleza, 80 Sa Cabaneta; Ciutat, Tel; 216665).

Sols per acabar dir que dins aquest mateix tipus d'excursions, i per fer boca, en preparam una a l'arxipèlag de Cabrera, però això serà en l'estiu i abans tenim altres coses. Si la gent respon tan bé com al curset també es podria organitzar...(continuarà).

BIEL POMAR.

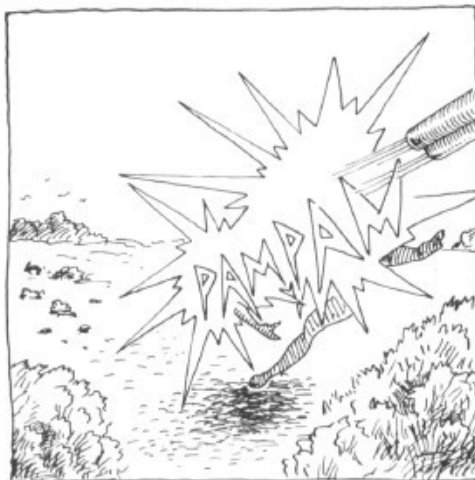

Era enternidor,
escrivia
sens alçar sa veu.

Des que no tenc
obligacions
som ric...
en hores.

Dues dones
xerraven al mateix temps.
Faltava auditori.

Xim d'aixa

El personatge es deixa enfocar
Per una estona canvien les faccions
Surt quelcom de dins.
Nosaltres volem
I als que volen
què els hi passa:
cauen.

En què creieu?

Crec en l'animal humà. Crec que l'home qualche dia ascendirà a la perfecció dels altres animals. Per tant podrà viure sense matar les seves pròpies espècies. Al present, tal com estem avui, és l'únic animal que sol fer tal matança. Crec que en el futur distant l'home serà capaç d'equilibrar els seus opositos-emoció i lògica-. Aquest desequilibri és el que l'impedeix ésser sublim.

esbós
d'entrevista

Quina és la vostra professió?

Escriptor.

Per què?

Per moltes raons, des de monetàries a egotistes, passant pel fet que m'agrada escriure i que l'habilitat que hi tinc em dóna satisfacció. A poder tranquil·lament educar en els valors que crec: lliberalisme, tolerància, veritat.

Qui sou?

Una barreja de mils d'anys d'alènar, i un quelcom en mi de tota persona que hi hagut abans. Ningú especial, un home que viu una vida de família i que gaudeix de les coses usuals de la vida, tè i cervesa, pizza congelada, i que frueix davant els turmells de les al·lotes. No sóc un marxós de bons sentiments i nobles ideals, més aviat sóc una massa renquejant de dubtosos ingredients = Sóc una persona normal.
Marc McShane.

Notes

Històriques

MARRATXÍ I LA INQUISICIÓ

Són poques les notícies que ens han arribat als nostres dies, relacionades amb persones del terme de Marratxí que tengueren topada amb el tribunal del Sant Ofici de la Inquisició de Mallorca. Darrerament vaig ésser a Madrid i a l'Arxiu Històric Nacional hi vaig trobar aquests tres casos, que resumiré tot seguit:

L'any 1586, Mateu Sacarès, natural de Marratxí, però habitador de Santanyí, conrador, de 20 anys d'edat fou penitenciat "por haber dicho yr a la casa pública a tener cuenta carnal con mugeres no era peccado mortal. Vela, abjuro de levi en la audiencia, penitencias espirituales, que por tiempo de un año se confiese en los dias de Pascua, de Navidad, Resurrección y Pentecostés y en las fiestas de la Assumptión de Nuestra Señora y traya certificatoria. Tuvo contra si un testigo y él vino después antes de ser llamada ni presso al Sancto Officio y confesó que hasta que habia oydo el edicto de la Fe que se habia publicado aquella quaresma siempre habia tenydo y creydo que yr un hombre soltero a tener parte carnal con una muger del partido no era peccado mortal, y preguntado dixo que siempre habia tenydo y creydo lo que tiene y cree la Sancta Yglesia de Roma, y negó siempre haber dicho lo susodicho a persona alguna aunque él por ignorancia lo creya así". (AHN Inquisició, llibre 860 f. 137).

L'any 1593 fou penitenciat Martí Borràs, conrador, natural de Bunyola, habitador de Marratxí, de 45 anys d'edat, "por haber sido acusado de que diciéndole cierta persona que si lo habia de hacer a todos él dixo que lo haría a St. Pedro y a Sanct Pablo quanto más a ellos, por palabras deshonestas y de que habia tenido que hacer con un animal. Misa en la sala de la audiencia del Sancto Officio un día de trabajo en forma de penitente, abjuro de levi, fue desterrado de dicha parrochia de Marrachin y su término por dos meses, y que pague diez libras para los gastos del Sancto Officio tuvo contra si cinco testigos, en lo de Sanct Pedro y Sanct Pablo no confesó, de la de la bestialidad confesó de su confesión de que lo habia hecho siendo mucha-

cho y se habia confesado dello, hizo deffensas abonando su persona, fueron calificados las dichas proposiciones por sospechosas de heregía". (AHN Id. f. 211).

El tercer cas, tracta d'una comare. L'any 1738, Magdalena Crespí, viuda, natural de Santa Maria, habitadora de Marratxí, de 50 anys d'edat, d'ofici comare, fou penitenciada pel Sant Ofici. Fou comissionat el doctor Nicolau Sureda, rector de la parroquia de Marratxí, perquè rebés la declaració d'un testimoni, i aquest declarà: que el 18 de novembre de 1737, estant aquesta testimoni "con dolores de parto" i essent assistida per l'acusada, que exerceix de comare, li féu posar "un gorro de hombre" al mateix temps que li féu pegar tres bots pronunciant conjuntament aquestes paraules: "En quin dia és Sant Esteve, és el dilluns de Nadal", i fet això "al instante arrojó la segundina". Aquestes mateixes coses havia fetes fer la comare a altres dones que havien de parir. Li demanaren qui li havia ensenyat de fer aquestes coses, i ella molt enfadada digué: el Dimoni!. De fet li ho havia ensenyat una tia seva, ja difunta, que també havia exercit l'ofici de comare.

Foren interrogats altres cinc testimonis; una d'elles afegeix que a més de fer posar el gorro li digué que "a modo de cañon juntase las manos y soplasen en el cañon". Una altra testimoni diu que l'acusada feia "un cocimiento de hierbas, tripas y plumas de gallina, cáscaras de huevo empollado, hojas de rosa o laurel y granos de uva podrida y puestos todo en un servidor las hacía sentar en él y añadir algunas circunstancias de invocar santos y hacer cruces y otras cosas que no son de substancia". Els qualificadors digueren que aquestes coses eren "sortilegios simples y alguno heretico". Dia 15 de juliol fou posada a les presons secretes i li assenyalaren 12 doblers pels seus aliments, i li segrestaren els béns. Dia 1 de desembre fou votat que fos "gravemente advertida, reprehendida y cominada, se la impusiesen penitencias saludables, y fuese privada perpetuamente de exercer el oficio de comadre". (AHN Inquisició, llibre 1.716 nº 12, causa 3).

RAMON ROSELLO.

¿Han anat vertaderament a la lluna els nord-americans?

Una proporció no despreciable de la població adulta nordamericana no creu que els Estats Units hagin col·locat un sol dels seus compatriotes en la Lluna...

Aquest és el resultat de diferents sondejos realitzats entre 1972 i 1984 en Estats Units. El darrer realitzat al setembre pel diari "National Enquirer" ha revelat que el 13% dels nordamericans no ho creuen. Quasi 80 milions!!.

De manera sorprenent és a Houston, on es troba el centre de vols habitats de la NASA, on la població revela el major nombre d'escèptics. Sigui com a mostra la resposta d'aquest vianant ocios interrogat a un parc públic "no, no hem enviat a ningú a la Lluna. Crec que els astronautes no han deixat la NASA. Es tractaria només d'efectes especials".

Certs especialistes de la posta en dubte sistemàtica s'han dedicat a la delicada feina de demostrar que les missions Apollo podrien haver estat simulades a terra. Entre ells Bill Kaysing, amb un petit llibre "Nunca hemos llegado a la Luna" (Eden Press 1976). Segons la seva opinió els passejos llunars foren realitzats en el desert de Nevada, en una caverna subterrània convertida en estudi cinematogràfic (1). En quant al que fa referència foren directament de l'win falls, Idaho.

Com fou simulat el viatge Llunar? Cap problema atura a Kaysing: amb maquetes circulant per l'interior d'un planetari Terra-Lluna-Sol mogudes per ordinador com en els efectes especials de les pel·lícules de ciència ficció Star Trek i 2001 Odissea de l'Espai. Quan a les escenes de l'alunísatge foren rodades en estudi.

Només les partides i les arribades es realitzaren a gran escala: Els astronautes simularen que pujaven al coet i el Saturno 5 s'enlairava majestuosament, buit, pesant només una vintena part del que havia estat anunciat.. Pel retorn res més fàcil. La càpsula fou amollada per un avió de càrrega C5 i hi varen ésser embarcats els astronautes en un atoló de les illes Hawaii.

Bill Kaysing admet que el seu llibre és sols pura especulació, però es declara decidit a prosseguir les investigacions fins al final dels seus dies. Per altra part les dificultats que ha trobat per publicar el seu petit assaig li confirmen la idea de què pot tenir raó..

Kaysing ha fet nombrosos èxuls, i, últimament ha vist aparèixer un llibre que revela "els descobriments no publicats del programa espacial dels EE.UU"(2). Per tant el mal és més seriós del que podrien deixar creure les elucubracions, en definitiva inofensives, d'alguns il·luminats.

No oblidem que hi ha hagut precedents com el no creure que Gagarin havia fet un vol espacial i que havia estat substituït per un maniquí i que la seva veu fou gravada en una cinta magnètica. El gener de 1966 el periodista nordamericà Lloyd Mallan afirmava en la revista *Science and Mechanics* "que Leonov mai no havia estat a l'espai sinó que havia estat fotografiat damunt un fons negre de decoració suspès per fils invisibles" (3). En aquell temps s'havia cridat Chauvinista! Hi haurà que trobar un altre qualificatiu per Bill Kaysing i els seus seguidors.

(1) Efectivament en el Sur de Nevada hi ha una regió desèrtica situada a 100 Km. de Las Vegas convertida en zona denominada d'alta seguretat a causa dels assajos militars secrets que es realitzen allà, en especial experiments nuclear.

(2) W.L. Brian, *Moongats: The Nasa military cover-up* 1982.

(3) M. Granger. *La face cachée du ciel*. Albin Michel 1979.

Columna situada enmig de l'article "Operación un hombre en la luna ilusión o fracaso?" de James E. Oberg i Michel Granger Publicat a *La Recherche* versió castellana Mundo Científico, Plana 30 volum 5 Traduït per Gabriel Àngel Vich i Martorell.

James E. Oberg: Treballa en el centre de control de la NASA a Houston. Col·labora principalment en les missions de la Llançadora espacial.

Michel Granger: És enginyer d'investigacions, doctor en ciències físiques de la universitat de Montreal; Treballa en un dels laboratoris d'investigació de la societat L'Air Liquide.

GABRIEL ÀNGEL VICH I MARTORELL

CORAL
de
Marratxí

Cada dijous ens veim per tenir un contacte amb la Música vocal.

Cada setmana canviem d'escenari, concretament aquest mes de maig l'itinerari serà: dia 2, Pla de na Tesa (escola); dia 9, Pòrtol (Escola Vella); dia 16, Sa Cabaneta (escola); dia 23, Pont d'Inca i dia 30, altre pic, Pla de na Tesa.

Mitja hora abans de l'assaig ens venen a cercar amb autobús a cada nucli i, després del truí, ens tornen acompanyar.

No és tan difícil com pugués pensar !

T'ANIMES ?

Que avui dia la joventut i l'esport estan excessivament valorats en la nostra societat és cosa ben sabuda; que el jove és considerat com un ésser esportista per naturalesa també és una afirmació que cau pel seu pes; que l'esport és practicat per aquells que ja no són tan joves per recuperar, en certa manera, la juvenesa perduda, també és un fet evident. Aleshores deport i joventut han esdevingut, ara mateix, dos conceptes perfectament lligats, perfectament relacionats dels quals se'n pot treure profit. D'aquestes relacions se n'han aprofitat, en primer extrem, tant la indústria del consum, com els mitjans de comunicació, i avui dia ens trobam en un moment d'autèntic "boom" consumista de l'esport.

Per una banda els mitjans de comunicació, escrits o audiovisuals, no planyen esforços quan arriba l'hora d'omplir les planes o les ones de notícies relacionades amb el deport, o de promocionar l'esport en qualsevol dels seus aspectes. Per l'altra banda el marketing també se n'ha aprofitat d'aquesta febre per l'esport que tenim ara mateix i s'ha dedicat a promocionar tot allò que té que veure amb l'esport, adaptant les seves ofertes a les diferents edats, als diferents gusts, a les diverses modes o al deport que sigui. La relació causa-efecte és evident: quan més es promociona per part dels mitjans de comunicació la pràctica de l'esport, més demanda hi ha en el mercat, i quanta més gent hi ha que es dediqui a practicar el deport, més possibilitats hi haurà d'omplir els programes o les planes dels mitjans de comunicació, especialitats o no, que es dediquin a parlar d'aqueix tema.

Aquells que no pogueren ser captats per l'equip de futbol del barri o per l'equip de bàsquet de la parròquia, han estat fitxats per practicar el tenis, l'atletisme, la natació o el golf. Ara ja no és qüestió d'afeció o d'inclinació cap a l'esport, ara ja resulta que és qüestió de vida, on es troba compromesa la nostra pròpia salut i el nostre estatus social. Per a aquells que tenien problemes de temps o que no els agradava la pràctica dels esports clàssics, la societat ha anat inventant-se noves formes d'atletisme urbà que podeu anomenar jogging, footing o el que vulgueu, però que no és altra cosa que la demostració de la consigna que sembla se'ns dona de per tots els costats: "qui no practica un esport és perquè no vol...".

Però, clar, no sols es tracta de practicar un determinat esport, sinó de consumir tot allò que la indústria especialitzada ens pot oferir ara mateix. A les clàssiques camisetes i calçons curts dels futbolistes han anat afegint-se tot un grapat de productes que actualment són capaços de moure milers de milions a l'any, especialment si són comercialitzades per una multinacional, si són de marca famosa, si són anunciats per la televisió, o si són usats pels herois dels estadis contemporanis. Les raquetes de tennis, els pals de golf, les cintes per al cap, les sabatilles d'una determinada marca, les monyequeres, els inevitables xandalls, les ulleres de natació, el banyador que usa un nadador famós,... i la bossa esportiva que serveix per estovar tot això, s'han convertit en l'equip necessari, imprescindible, per a tots aquells que practiquen un deport perquè els agrada, perquè ho tenen recomanat pel metge, perquè volen aprimar-se, o perquè volen seguir el corrent d'opinió.

Tan arrelat tenim ja tot això en el nostre subconscient i tan assimilat tenim ja el paper que l'esport ha de fer en les nostres vides, que fins i tot l'ús de les prenes esportives (xandall, sabatilles, bosses esportives) s'ha convertit en un fet corrent, rutinari, que podem observar cada dia, fins i tot en persones que no practiquen cap esport. La nostra societat viu ja esportivament fins que, com sempre, el mercat es quedi saturat. Llavors, com sempre també, vindrà la "reconversió" inevitable...

RAMON TURMEDA.

**SOCIETAT
ANÒNIMA
ESPORTIVA**

cada lector...

P Ò R T U L A

un subscriptor.

Dies passats, dos diaris ciutadans publicaven una carta del pianista Joan Moll en la qual feia referència a uns fets i a una positura de la Capella Mallorquina. PORTULA ha cregut interessant donar a conèixer les opinions de les persones o entitats implicades. Per això vàrem concertar entrevistes amb en Joan Moll, amb el director i el secretari de la Capella Mallorquina, Bernat

Julià i Pere Palou, respectivament, i amb el responsable de l'Obra Social i subdirector de "Sa Nostra", Ferran Oleza. Des d'aquestes planes no intentam polemitzar sinó, únicament presentar-vos la visió dels fets per part de cada un dels entrevistats. Aquest és el motiu d'oferir-vos-ho de forma paral·lela, per tal que pogueu contrastar i formar-vos opinió.

JOAN MOLL

Pòrtula- Podries resumir, en un mínim de punts, el que exposes a la teva carta?

JM- Sa idea bàsica de sa carta ve donada per aquest anunci de què se constitueix una "Associació d'amics de sa Capella Mallorquina" i que semunta una subscripció popular perquè tothom aportí doblers per ajudar a sa Capella Mallorquina, és a dir, que no li basten es doblers que rep per atendre ses seves necessitats. I davant sa situació de privilegi que té sa Capella Mallorquina en comparació a ses altres corals, me va parèixer que ho havia de dir, perquè sembla absurd. A més, aquesta situació de privilegi no està justificada per una superior qualitat de sa Capella Mallorquina per damunt ses altres, i a mi me va parèixer que, per sentit d'estricta justícia, s'havia de dir això. Sa tesi és aquesta: ells diuen que no reben prou ajuda per part de s'administració; jo dic que sí, perquè reben més ajuda que ses altres vint-i-cinc corals juntes. I llavors també dic que no només reben ajuda per part econòmica, sinó que també reben un tracte favorable per part d'un cert sector de sa crítica. I això també és un fet i ho demostr amb un cas concret de s'orquestra Ciutat de Palma que a ella sí la critiquen per coses que a sa Capella Mallorquina - desafinar, tallar obres...- no li critiquen. I en canvi, llavors, trec s'exemple de què hi ha molts de cors, agrupats a sa Federació de Corals, que fan una feina magnífica, idealísticament i que, això sí que, realment, pes futur musical de Mallorca és molt important.

P- Quines motivacions t'han impulsat a escriure la carta? Per què l'ha escrita en Joan Moll?

JM- Jo ho he escrit per sentit de justícia. I són coses que fa temps, molt de temps, que sent i que trob que s'havien de dir, però no ho deia; però això m'ha fet explotar: s'anunci aquest de sa subscripció popular. I que ho ha dit en Joan Moll... Hi ha qualcú que diu -un, concretament, de sa Capella Mallorquina- que no ho havia d'haver dit jo, a això. Dic: no sé perquè no ho he de dir jo, a això. A més, si sa cosa és vera, o sigui, si lo que jo dic és just, per què no ho ha de dir un o s'altre? Ho pot dir qualsevol, però per què no en Joan Moll? Tractant-se d'un aspecte musical, des des moment que estic molt aficat en Música sembla que no és gens inoportú que ho digui jo.

P- Què trobes del tractament que Última Hora va donar al teu escrit?

JM- Mira, jo vaig enviar això com a "Carta al director" en es quatre diaris. Jo hauria preferit que sortís realment com a carta en es director i no de sa manera que va sortir. Perquè així se li ha donat una transcendència i ha pres un sentit com a més pejoratiu. Jo crec que, degut a això hom no la va llegir, potser, amb s'objectivitat amb què s'hauria llegida si hagués figurat com la va presentar, dos dies més tard, el Baleares, com a carta en es director i ademés amb es text íntegre, perquè a sa versió de s'Última Hora faltaven tres paràgrafs llargs, per a mi importants. Per altra banda, tenint en compte que jo vaig enviar sa carta en es quatre periòdics, es fet que dos d'ells no hagin citat per res sa meua carta, i sembla que no tenen intenció de publicar-la, no fa més que demostrar sa meua tesi que sa Capella Mallorquina rep un tracte favorable per part de certs sectors de sa crítica i de sa premsa.

P- Quina relació hi ha entre la carta enviada fa pocs dies i la que vares enviar amb motiu de la Setmana Internacional de l'orgue?

JM- Hi ha sa relació de què es director de sa Capella Mallorquina també és es senyor que actua de sa manera que jo vaig denunciar envers sa Setmana d'orgue. De fet, el que m'ha mogut a actuar ha estat es pensar molt sobre sa mort i sobre sa vida, sobretot, d'Antoni Matheu. Perquè Antoni Matheu és un senyor que, valent molt com valia, se va deixar trepitjar i prendre llocs que ell havia de tenir, d'ensenyar, com a professor d'harmonia, concretament, era s'únic que tenia es títol i se va deixar prendre sa plaça i això va perjudicar a centenars d'alumnes d'harmonia durant anys, i els segueix perjudicant. Es pensar que cedir davant segons quines coses, un moment donat, és perjudicial pes bé musical des país. I jo estic convençut que, pes bé musical de Mallorca, és necessari que tot lo que se pugui intentar arreglar, intentar-ho arreglar. I per això ho he fet. Hi ha que dir que podria haver fet moltes altres coses; això que he tret jo a aquesta carta és sa punta d'un iceberg, però de fet, per desgràcia, se podrien dir moltes coses més.

P- Arran d'aquestes cartes s'ha parlat d'uns certs personalismes. Què hi dius?

JM- Jo lo únic que cerc és que se faci justícia musicalment, o sigui que se doni a cada un lo que és seu i lo que mereix. Això és s'objectiu de sa carta sobre sa Capella Mallorquina. Respecte a lo de ses composicions organístiques del pare Julià, me va parèixer oportú intentar donar una suggerència a sa Caixa d'una forma positiva que s'hauria de donar a conèixer sa nostra Música, des nostres organistes compositors, perquè està ben declarat que, de sa manera que se fa ara, només se dóna a conèixer sa música de'n Julià. I jo crec que estam perdent una oportunitat. I, en aquest cas, crec que era important que ho digués jo, precisament, perquè

a mi ningú me podrà que no hagi fet res per donar a conèixer sa Música nostra. I segueix fent. Per tant, m'empipa molt veure que en aquest nivell, de s'orgue concretament, que hi ha moltes obres organístiques, molts bons compositors, s'està perdent aquesta oportunitat, i a posta ho vaig denunciar.

P- Denúncia? Posada de cartes damunt la taula?... Què en diries?

JM- Crec que es fet de dir una sèrie de coses, de fer obrir els ulls a ses persones sobre coses que per a mi no funcionen bé, hauria de tenir s'efecte positiu de fer que s'arreglessin aquestes coses i amb aquesta intenció ho faig, senzillament. No sé si sa Caixa acceptarà aquella suggerència meua; sinó, crec que ho haurien de fer altres institucions o ho hauríem de fer noltros mateixos: donar a cada organista que vengui a sa Setmana Internacional ses obres des nostres compositors per a que coneixin sa nostra Cultura; qui hi pot tenir res en contra d'això? Jo crec que no és més que afavorir sa nostra Cultura.

P- Com creus que se pot resoldre el que planteja? Qui ho ha de resoldre?

JM- Concretament lo de s'orgue, que sa Caixa, o una altra institució, o persones interessades en donar a conèixer sa nostra Cultura fessin arribar ses nostres obres a ses persones a qui pugui interessar. Respecte a sa Capella Mallorquina, crec que s'única cosa que hi ha que fer és que si hi ha una situació de privilegi cap aquesta entitat, econòmicament, mirar de no augmentar-la fent una subscripció popular i posar-la com a víctima. No dic que li llevin ses subvencions que té, però al manco que no se queixi i que no monti coses per treure més doblers a sa gent, amb tota sa bona fe del món, quan ja té més que ets altres, de molt però, més que tots ets altres junts. I quant a sa crítica, sí que crec que seria molt saludable que si hi ha qualque crític que els tracta d'una manera diferent de ses altres entitats, que modificassin; sa solució està en es crític, o en qualque crític, perquè no són tots, per sort, ni de molt. I sa solució crec que és aquesta: que ells vagin actuant i fent tot lo millor que puguin i que cada u ho faci lo millor que pugui i que hom els tracti a tots amb la mateixa rasadora.

I per allò que dèiem dels personalismes, els interessa molt que se digui que és per qüestió personal, això. Si lo que jo dic és injust podran dir "és per cosa personal", però si lo que jo dic és just, per què han de dir que és per cosa personal? Per què no han de ser capaços de reconèixer que tenguí raó, si la tenc? I si no tenc raó, que m'ho demostrin, que ho argumentin. Ademés li vaig dir a un membre de sa Capella: "Jo estic disposat a rectificar públicament lo que tu me demostris que és fals, o que és exigit de lo que jo dic". Jo estic ben tranquil de consciència, amb lo que vaig escriure.

lo millorable. Això és una obra humana, i totes ses obres humanes tenen defectes, no hi ha dubte, però que procuram posar-hi esment i fer-ho lo millor possible; i que procurarem continuar en sa línia de sa Capella, en sa línia normal que fins ara hem seguit d'anar a sa nostra feina... i sa veritat és que quan un espera un agraïment, a vegades rep una altra cosa, però vaja, de sa gent no tenim res que dir, creim que sa gent ha respost a sa Capella; que sa Capella, avui, és una institució que honra Mallorca i que, en definitiva, això és lo que interessa: que es cantadors se sentin recolzats per aquesta gent que ve en es concerts, que nos fa cas i que fa que, en definitiva, apart de subvencions i de lo que hi pugui haver, aquests aplaudiments de sa gent, aquesta amistat de sa gent, aquest parlar-nos de quan tornam donar s'altre concert; aquest estar amb noltros és lo que fa que noltros assagem tres pics per setmana, durant dues hores, que donem un concert cultural cada mes i que anem per tot allà on nos criden a fi de mostrar quina és sa labor que fa sa Capella.

P-No feis comptes fer cap carta responnent a Joan Moll?

CM- No, no, no. Sa Capella, més que saber escriure, se dedica a cantar. Sa veritat és que amb sa ploma en sa mà se poden dir dois qualque pic. I noltros lo que procurarem fer és això: seguir cantant lo millor possible, dins ses nostres possibilitats. I sempre, lògicament, ser jutjats baix distints punts de vista. Parlàvem fa una estona que quant a estils, quant a gust, quant a música, hi ha molta gent que li agrada una cosa, una gent que li agrada s'altra; es gusts no són uniformes, en conseqüència és d'esperar que a uns els agradi més, a altres els agradi menys, però, mentre en general tenguem es recolzament que tenim, que hem tengut fins ara, de sa gent que ve en es concerts, de sa caixa, de "Sa Nostra" i de tota aquesta gent que, en definitiva, pareix que s'alegra de s'existència d'una entitat com sa Capella, continuarem assajant, continuarem fent feina fins Déu sap quan, fins que poguem, en definitiva.

P- Què ha passat, realment, amb la qüestió de la subscripció popular a favor de sa Capella? Com ha estat aquesta història?

CM- Aquesta és una de ses històries més novelles, que jo pugui haver sentit. Interpretat com realment és, això no és res. Interpretat malament, pareix que sa Capella va a captar a qualque banda unes ajudes... però anem a sa història en si. Sa història en si és, simplement, que sa Capella va anar a donar un concert a Muro. En es concert hi havia un senyor; és a dir, hi havia gent, molta gent, i entre ells un senyor, o dos, que sentiren sa Capella -supòs que per primera vegada-. Sa impressió que els deguérem causar degué ser bona. Se varen interessar per com funcionava sa Capella. Supòs que nos varen prendre per professionals i en dir-los

CAPELLA MALLORQUINA

P-Quina és la vostra actitud davant la carta de Joan Moll? Què pensau que ho pugui haver motivat?

CM-D'entrada, per a noltros no passa res. No entenem molt bé lo que ha succeït. Creim que sa Capella no ha donat motius per això, sinó tot lo contrari. Sa Capella té una activitat, està aquí demostrada (-referint-se al llibre Capella Mallorquina. Itinerario musical por Europa y América-) i en conseqüència, hauria d'explicar ell què és que hi ha sobre aquest tema que ell ha posat a damunt i que noltros, pràcticament no tenim res que dir. Noltros, quant a actuació que ara poguem seguir, idò, seguir... assajar, fent feina, millorant tot

que sa Capella érem un cor no professionalitzat, un cor de gent que canta per afició, per amor a s'art i que rep, lògicament, unes ajudes econòmiques per ses seves despeses generals de sa caixa "Sa Nostra", aquests senyors varen entendre -supòs- que lo de ser aficionats arribava a un grau que no és realment es grau de no tenir ni per viure, vaja. Aleshores, dits de sa més bona intenció, que a mi no me cap cap dubte, creient tenir una idea meravellosa -i que noltros agraïm en tot lo que val perquè, en definitiva, és una demostració de lo que deia abans de que sa Capella fa sa seva feina, de que sa Capella causa impacte...- aquests senyors se posaren al davant per tenir una reunió a Palma. Per això cridaren a don Bernat a una reunió, i en aquesta reunió, amb so pla ja fet, exposaren sa seva idea quina era i sa veritat és que aquesta és sa història, no és una altra. Sa Capella no rebutjarà mai, mai, de cap manera, s'ajuda que pugui rebre de ningú; això seria ridícul, fins aquí podríem arribar, no? Però, de totes formes, de que sa Capella acudescui a una subscripció popular per sobreviure, per lo que sigui, a això que realment va passar, hi ha un abisme. Sa veritat és que creim que aquest és un tema que tampoc no mereix més comentari i que creim que no té més transcendència i que això se queda així, tal qual. Això és sa veritat i no una altra.

F. OLEZA; SA NOSTRA

P- ¿Ja coneixia "Sa Nostra" la notícia de la subscripció popular a favor de sa Capella Mallorquina, abans que sortís la carta de Joan Moll?

FO- Sí. Aquí va venir don Bernat, un dia, i me va comunicar que, me pareix que eren uns hotelers, havien fet una espècie d'"Amics de sa Capella" i me va insinuar que pensaven aportar unes quantitats. Jo en aquells moments no li vaig donar cap importància; no és que ara n'hi doni tampoc massa més, perquè, de vegades, hi ha amics i això acaba amb una porcella a Son "no-sé-quantos" i jo ho vaig prendre per aquí i se va sobreure fins que, as cap d'un parell de setmanes... Perquè, és clar, totes aquestes coses, si un sabés lo que ha de succeir llavors, aniria prenent nota... però vénen aquí i te diuen una cosa, tu tens altres problemes dins es cap i no li vaig donar més importància. Però, sí, don Bernat m'ho havia dit.

P- Quina és, en aquests moments, la postura de "Sa Nostra" davant els fets?

FO- Sa realitat és que noltros tenim un concert amb sa Capella. Es una obra social nostra, des de fa ja molts d'anys. Noltros tenim un pressupost dins es nostres pressuposts destinat a cubrir aquest contracte que tenim amb sa Capella, però lo que no podem fer en absolut és que fora d'aquest contracte, sa Capella no tengui es seu concert i sa seva vida particular, com per exemple tots aquest viatges, que també noltros ajudam, que fa sa Capella per s'estranger. Tal com va sortir a sa carta, sa realitat és que no nos va donar una gran alegria, perquè sa redacció de sa carta deia que sa Caixa, que se portava tan bé, era molt fort que hagués d'aconseguir sa Capella una subvenció perquè deia que no bastava... Bé, a sa carta aquesta, en realitat, també hi havia una sèrie de coses que me pareix que estava equivocat el sr. Moll. Noltros no hem subvencionat s'edició des llibre des dècim aniversari, ni des quinze aniversari de sa Capella; noltros no hem editat un disc que va publicar sa Capella; noltros n'hem comprat part, que és una cosa que feim normalment. Noltros, aquí, editam molts de llibres, lo que passa és que

lo que no podem fer és editar tot lo que nos proposen, perquè seria impossible. Noltros dividim ses publicacions, publicacions entre cometes, en tres: en es que deim que no, per ses causes que siguin; en es que deim que sí, per sa seva valua o pes interessos de sa Caixa i, llavors, aquesta gent que els compram exemplars; o sigui, no publicam, però compram exemplars, que és una manera d'ajudar a una publicació.

P- Es a dir que l'única relació que teniu amb la Capella, directament, és una certa subvenció anual...

FO- No. Una certa, no. Una subvenció anual. Sa realitat és que sa Capella és una obra social de sa Caixa, al cent per cent i, com és natural, noltros assumim totes les despeses que, normalment, generi sa Capella. Ara, si sa Capella agafa es barco i se'n va a Roma a cantar, o no sé què, és un problema de sa Capella, noltros no assumim aquestes despeses extraordinàries, com si diguéssim; com si se'n va a donar un concert no sé on, que està fora des contracte que té amb noltros... algú corr amb les despeses d'aquest concert, com es natural.

P- A partir d'aquests fets no hi haurà cap canvi de relació Caixa-Capella?

FO- Per part nostra no, per què? Segueix tot exactament igual. O sigui, que el sr. Moll i el sr. Julià estiguin en sa situació que estan és una cosa que, com a ciutadà, me sap molt de greu però, en realitat, sa Caixa està jo crec que fora, en es cent per cent, d'aquesta disputa. En realitat aquí darrere hi ha un assumpte de, quasi com se diria, de competències, que si sa programació de sa Capella influeix o deixa d'influir... Una de ses coses que noltros mai feim dins ses nostres obres socials és... els donam sa política a seguir, però no entrem en detalls de... per exemple jo, que desconec lo que és sa Música, som una persona que, per desgràcia, m'agradaria molt tenir-ho, però tenc una oida fatal, comprèn? Idò no faltaria més que fos jo es qui programàs ses coses de sa Capella. Per això té un director artístic i aquest director és es que marca es concerts.

M'agradaria haver servit per veure, si més que res, podríem acabar amb aquesta "batalleta" que tenen entre es dos, perquè es trist això, que dues persones que dins Mallorca, en s'aspecte musical, no hi ha dubte que, amb totes ses seves virtuts i defectes, pinten a dins lo que és es món de sa Música.

L L E G I U

ORTULA

c a d a m e s

MÉS ENIÀ de la I FIRA DEL FANG

I.- Dels vells i els nous artesans.

"... i és deplorable
que, en el passat, hom hagi lloat
molt més als homes preocupats
en fer-nos creure que érem benhaurats,
enlloc dels homes ocupats
en fer que ho fóssim realment".

article ART. ENCICLOPÈDIA
DIDEROT

No sorprèn la rehabilitació que pretén Diderot de l'artesà en front de l'artista, si hom coneix mínimament els enciclopedistes i l'actitud dels homes de la Il·lustració, crítica amb tot allò referent a la crítica consciència de "l'Ancien Régime". Per aquesta tasca d'afirmació crítica s'ocuparen de la recerca escrupulosa i exhaustiva, com ho va fer més tard tota la "pléiada" de folkloristes nostrats, de tots els aspectes etnogràfics de la societat tradicional, sense tanta actitud crítica.

Ara però, la majoria de tasques relacionades amb la cultura, dita popular, respon a ideologies cristal·litzades, a un purisme exagerat i a una vocació arqueològica

que, en el millor dels casos, no aconsegueix més que allargar l'agonia dels vells oficis.

I fer cultura més que conservar i preservar, és TRANSFORMAR. I una transformació concreta, no circumscrita únicament a l'àmbit de les idees, només és possible amb la PARTICIPACIÓ. Així doncs, qualsevol forma de CULTURA POPULAR, idealment, hauria de manifestar una sèrie d'activitats creatives lligades a un cert ritual col·lectiu, que portassin a la societat a actuar i a consumir esdeveniments i/o objectes en la seva totalitat.

El divorci entre els artesans populars, que feien peces d'una simplicitat i adequació formal, resultat de segles de coneixement de l'ofici, i els artesans, diguem-ne "principescs", que imprimien al seu treball la rúbica del temps i de l'autor, prové del Renaixement.

La separació de l'artesà productor de la societat consumidora dels productes d'aquell és més recent. Tampoc ens interessa massa fer història d'art. Sempre queden testimonis vius o arqueològics de "l'esplendor" de temps passats. El que sí cal constatar és el MANIERISME que ha invadit l'ofici.

CARMINA BURANA.

Marbres

No és difícil trobar a qualsevol moment de la literatura, de l'art, influències clàssiques. A més de tota una sèrie de condicionaments històrics, l'explicació s'ha de cercar a dos punts concrets: el valor propi de la cultura clàssica i els trets estètics que la caracteritzen.

Hem de veure la cultura clàssica com a completa, com a capaç de solucionar-bé o malament- els seus dubtes per la via de la imaginació, de la mitologia.

La mitologia és rica en símbols i molt adient als mecanismes poètics d'abstreure el concret i viceversa. A més, aquests mecanismes només resulten quan són equilibrats, harmònics. I aquí tenim el segon punt: l'estètica clàssica, l'harmonia, que encara és més oportuna si considerem que la poesia és una tensió entre forma i contingut.

La utilització d'aquests elements sol tenir una funció únicament estètica perquè com deia Horaci, no es tracta de "pintar dofins dins els boscos", de treure les coses de lloc.

Els que usen tot això són molts i dels més diversos moviments i estils (algunes vegades, com veurem, contraposats). Només centrant-nos al nostre segle, no ens aturarem mai de dir noms. A Mallorca poetes que van des de Costa i Llobera fins gairebé l'extrem contrari, J. Vidal i Alcover, per exemple. A Catalunya, Verdaguer, Espriu (indubtablement), Carner (en alguns poemes). Sobre l'ús de la mitologia, "El ben cofat i l'altre", del què no parlarem per estat centrat a l'Amèrica pre-colombina, etc. De la literatura de la resta d'Europa cau pel seu pes Constantí Kavafis.

Exemple de la diversitat de concepcions és la contraposició Costa i Llobera/Kavafis:

Podem resumir les tres fonts d'inspiració de Costa en un sol vers que, curiosament pel que estam tractant no correspon a les "Horacianes", sinó al "Pi de Formen-tor": "Quan lluny damunt les ones renaix la llum divina" "Quan lluny damunt les ones: paisatge; renaix la llum": sortida del sol)llevant)Grècia classicisme; "divina": religió.

Algú dirà que el paisatge no és una font d'inspiració, sinó una projecció de les altres dues; de vegades és veritat.

I devora Costa, Kavafis, fent ressonar a cada passa ecos existencialistes: "Enmig del temor i de les sospites, / amb l'esperit turmentat i els ulls plens de por, / ens consumim i maldem cercant què cal fer/per a poder fugir del perill/ segu, que tan terriblement ens amenaça ("Final"), també ecos eròtics ("Per romandre", "Recorda cos", etc. etc.) i ecos clàssics ("Itaca", "Deslleialtat", "El Déu abandona Antoni", etc).

En resum i traient dos versos de context: "Diversos són els homes i diverses les parles/ i han convingut molts noms a un sol amor" (Espriu).

Però, és clar, tot això és per llegir amb fons musical de Llach.

COLAU DOLS.

És, el bisbe de Mallorca, un home templat: ha sabut vèncer i convèncer les diferents tendències de l'Església local. Teodor Ubeda ha escoltat les veus diferents i contrastades, agafant el que de bo tenen cada una d'elles. El seu grup d'assessors, passa també per un progressisme moderat i prudent.

Però la següent conversa, poc té que veure amb tot això. Ens trobam, el bisbe i jo, per parlar de Música. I és, aquesta, una qüestió sempre personal.

P.- Comencem, si vos pareix, amb una pregunta tòpica: Quan escoltau Música?

R.- En tres moments ben diferents, al llarg del dia: a les celebracions litúrgiques (en les quals es pot dir que també "visc" la Música), en els moments específicament dedicats a l'audició (en els quals no faig altra cosa que assaborir-la) i mentres faig feina. I en aquest darrer cas procur posar una Música que no m'exigeixi seguir-la, que no em distregui, que em deixi treballar.

P.- L'Església, al llarg de la seva història, ha tingut moments de protecció del fet musical, però també n'ha tenguts d'altres de simple tolerància. Com és, avui la relació Música-Església?

R.- Crec sincerament que avui i dins el sí de l'Església, hi ha una gran estimació vers la Música. Fins i tot una insistència notable en el cultiu dels instruments musicals. Sense anar més enfora, a Mallorca és coneguda la gran tasca de recuperació dels orgues històrics o la bona quantitat de concerts que es donen a llocs sagrats. Vull dir que, en general i a partir del Vaticà II, l'Església ha insistit molt en què els músics posin al servei del poble la Música adequada per les diferents celebracions litúrgiques. Tornant a l'exemple mallorquí, el Pare Martorell és un exemple del que acab de dir.

L'Església, en aquest moment es pot dir que impulsa el treball musical.

P.- He vist que sou un bon aficionat a la Música. La vostra col·laboració a la revista "Madrigal" així ho demostra.

R.- Bé, és que es tractava de parlar sobre Antoni Matheu. El vaig conèixer a la Seu. Personalment ens tractàvem molt. Parlàvem, parlàvem molt de Música.

P.- Com a València, com veis l'ambient musical mallorquí?

R.- Es molt gratificant notar la transcendència del moviment coral. És prou important. Si bé a València tenim una tradició musical ben arrelada, aquesta va encaminada més de cap a les bandes, la tradició coral no és tan forta com aquí. I per altra banda, em sembla que aquest moviment coral porta uns valors molt positius: mescla d'edats entre els cantaires, una unió entre ells... una germanor entre els membres de distintes corals. Vaig assistir al concert organitzat per la Federació de Corals en memòria d'Antoni Matheu; fou un horabaixa per disfrutar veritablement.

Els altres tipus de música també m'interessen. Crec que els compositors i els intèrprets mallorquins tenen una gran categoria.

L'entrevistador, jo, no pot oblidar la condició de l'entrevistat, el bisbe. Així, desitja surt a la conversa el tema de la Música religiosa, un altre tòpic.

P.- Per quina Música religiosa vos sentiu més interessat?

R.- Pel Gregorià. He de dir que tenc una predilecció especial pel Gregorià. I és probablement degut als efectes de la meua educació. En els meus anys de seminarista vaig viure el redescobrimient del Gregorià: anava a passar algunes setmanes dels mesos d'estiu a Monseerrat per aprendre'l. Tenc una veritable passió per aquest tipus de Música.

P.- I no creis que amb el Vaticà II, el Gregorià ha quedat una mica arraconat?

R.- Tal vegada una mica massa, encara que la Música religiosa no és solament el Gregorià. Seria una bona tasca donar-lo, però, a conèixer una mica més. El Vaticà II, això sí, ha donat un impuls a la Música autòctona, així les arrels del poble es fan presents a les celebracions. Fixa't com a Amèrica Llatina o a Àfrica Central, la Música del poble s'ha incorporat de tal manera als oficis religiosos que els propers instruments (el tam-tam, per exemple) juguen un paper molt important.

P.- Com van lligades les històries de la Música i de la Religió?

R.- En part, la història de la Religió és la de les celebracions i no hi ha celebració sense música.

P.- Luter Bach... des de fa segles els protestants han cantat a les esglésies en la seva llengua. Els catòlics no. Ha afavorit aquest fet el desenvolupament de la Música de la Reforma?

R.- A primera vista sembla que sí. És possible. La gent ha pogut participar més a les funcions. Però és una qüestió que no tenc en absolut estudiada.

No esquiva preguntes: contesta a tot. Tampoc frissa el temps passa, però sense adonar-nos. A fora, esperen al bisbe sacerdots i religiosos: és el dia de les entrevistes.

P.- Què li sembla el que s'utilitzin les esglésies per a concerts públics?

Estic totalment a favor. I prova del que dic és que a la Seu s'han donat concerts realment nombrosos i importants. Entenc que la Música, sia la que sia, té un component religiós: ajuda a sublimar la persona, fa créixer l'esperit. Són aquests, valors lligats amb la Religió.

P.- Potenciareu els cicles de Misses a la Seu?

R.- Per part meua, indubtablement, encara que la decisió final depèn d'una entitat privada.

P.- Parlem de Música no religiosa.

R.- M'agrada diferents tipus de Música: La simfònica (sobre tot la de Mozart i els seus concerts per a diferents instruments de vent), o la de Beethoven: em conec de memòria les seves simfonies, la de cambra, el piano, l'orgue... depèn del moment.

P.- Quina atenció requereix la Música per ser ben assaborida?

R.- Tota la persona: els cinc sentits. I no solament per assaborir la música, sinó també per captar el valor del silenci, que és una espècie de Música. El silenci ens parla i, a mi, em porta a la meditació i a la pregària.

MISÈRIES HUMANES

Dibuix de E. Ortega
de "Cambio 16".

Fa un grapat de dies és notícia, als mitjans de comunicació social (premsa, ràdio, TV.), l'enregistrament d'un disc musical format per les millors veus del cant pop-rock actual i no tan actual. Les notícies que ens arriben des d'on s'enregistra aquest disc diuen que és una recopilació de temes més o menys coneguts pel gran públic musical i que recull els millors cantants del pop-rock i així, d'una manera desinteressada, vendre un disc de llarga duració (LP) a tot arreu i els doblers que s'obtinguin aniran destinats a cubrir les necessitats que tenen els infants i majors a les llunyanes terres d'Etiòpia on ja fa molt de mesos que passen

FAM I SET.

I jo em pregunto: és que encara, a l'any 1985, fa falta enregistrar un disc, uns quans de músics famosos, per recaptar doblers i intentar suplir algunes necessitats que puguin tenir aquella gent d'Etiòpia o d'una altra part del món on s'hi passa fam?

Jo, de tot això en dic "FALSETAT", falsetat en primer lloc per part dels músics, i quines feines tenen d'anar a enregistrar un disc amb ànim benèfic si saben de sobra que amb lo que recaptin de les vendes no hi ha ni per començar per paliar i aturar la fam del món. Tot això és comèdia, comèdia i més comèdia.

Les esperances no s'han de perdre mai, ni per part d'uns ni per part d'altres però ja està bé, JA ESTÀ BÉ! de míssils, caps nuclears, bombes radiactives i desplegaments de coets que van a la lluna, Déu sap a què ier.

Cada any, quan arriba l'hora de la campanya contra la fam al món, és molt corrent i quasi obligat exposar als mitjans de comunicació les dades i les puntuacions estadístiques entorn a la FAM AL MÓN, ja sigui població afectada, zones localitzades al mapa Mundi, doblers donats per les distintes organitzacions i governs del món sencer, estudis fets per reconeguts demògrafs, estudiosos de les races al món, entorn a les primeres necessitats de la població que sofreix la injusta FAM, etc., etc.,

Però això no basta, no ha bastat mai, ni bastarà. Només s'acabarà, d'una i per totes, amb tota aquesta misèria si els que fins ara han tudent els doblers amb l'armament nuclear i no nuclear es dediquin a ajudar d'una i per totes als pobles que demanen plorant i sofrint AJUDA!.

ANTONI CANYELLES i OLIVER.

A partir de la Música

P.- Hom ha dit que "Déu és el compositor i el món la seva simfonia".

R.- Em sembla un bon símil per descriure l'acció de Déu. En la Creació hi ha una harmonia, un joc de forces, una combinació d'elements...

P.- Què seria del món sense la Música?

R.- Un discórrer trist, obscur. La Música és essencial per a la Vida. Sense Música el món no seria món, seria una altra cosa.

P.- I la Religió sense Música, com seria?

R.- Diferent, ben diferent. La Música és essencial per a la religió, sobretot per la participació profunda que exigeix.

P.- Els ritus actuals han fuit de l'espectacularitat d'altre temps. Com ha incidit això en la Música religiosa?

R.- Evidentment, la Música és una part important de tota celebració religiosa, però només és una part, no és el tot. Una celebració no és ni per set un concert. En el moment que el musical es menja els altres elements, deixa de ser una celebració per a convertir-se en un concert. Així, per tant determinats elements han desaparegut i els don per ben desapareguts.

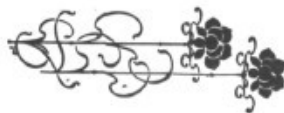
P.- Per acabar: quin és el darrer disc que ha engrossat la vostra discoteca?

R.- M'acaben de regalar "El Messies" de Haendel. M'agrada el Barroc.

P.- Es intèrpret d'algun instrument?

R.- No, així com son un bon aficionat som mal executant. Es, pot ser, una conseqüència de la timidesa.

PERE ESTELRICH i MASSUTÍ

notes històriques de l'església de pòrtol

El sisè capellà

Dia 10 de gener de 1891 el rd.d. Antoni Oliver fou nomenat "vicari in capite" de l'església de Son Serveira i vingué a substituir-lo en el càrrec d'aquí d. Pere Antoni Thomàs i Veny, natural de Porreres.

En temps d'aquest senyor se feren tots els altars de les capelles laterals i se construïren les llànties de cada una de dites capelles.

Missa Nova.-- Dia 21 de desembre de 1891 va dir la missa nova el pare Bartomeu Moll, filipense, que era natural de Pòrtol i pertanyé a la comunitat de filipenses de Porreres.

També en aquesta època se construí la cisterna de la vicaria.

El setè capellà

Entre el 14 i el 16 de setembre de 1896 d. Antoni Borràs Salamanca, natural d'Establiments, vingué a substituir d. Pere-Antoni Borràs i Veny.

El vuitè capella

A principis de juny de 1898 fou nomenat vicari de Ses Salines el rd. d. Francesc Borràs i vingué per substituir-lo el rd. d. Francesc Manresa i Manresa, els pares del qual eren de S'Horta, però ell havia nascut a Eivissa.

El novè capellà

A finals de setembre de 1898 el rd. d. Manuel Cortès substituïa d. Francesc Manresa. El nou capellà havia nat a Ciutat i després anà a una parròquia de Tenerife, a les Illes Canàries.

En temps seu estrenaren la custòdia i el tàlam. Assegura mestre Jaume Canyelles, de Ca'n Pi, escolà, que la custòdia va ser beneïda el dia primer de juny del 1902 i foren padrins l'amo en Pere Josep Jaume i Oliver, des Barranc, i d^a Francesca Barceló i Alemany, de Ciutat.

Mort del canonge d. Gaspar Vidal

Aquest senyor, que tant va fer per la primera església de Pòrtol, morí dia 30 de desembre de 1902 a Artà.

Havia nascut a Ciutat el 1832 i fou ordenat el 1857. Va ser sots-xantre de Santa Eulària del 1851 al 1858. També ho fou de la Seu. Va contreure la malaltia del còlera servint a l'hospital de Caputxins. Va ser nomenat sots-delegat castrense fins que renuncià en 1883 per prendre possessió com canonge doctoral a la Seu. Morí als 70 anys.

Mort del rector Llompart i Riusech

Don Cristòfol Llompart, que ja era rector de Sant Marçal de Marratxí quan se construí la nostra primera església de Pòrtol, morí dia 15 de gener del 1907.

Havia nascut a Pollença el 1838 i fou ordenat sacerdot el 1862. Exerci el càrrec d'ecònom des del 1864 fins el 1865, data en què és nomenat rector.

Capta de l'oli

Dia 23 de febrer de 1904 se donaren 10'25 ptes per tres jornals d'home, nin i carro amb bístia per fer la capta de l'oli de la llàntia del S.Sagrament.

Les possessions on se sol anar a captar l'oli són del terme i de fora terme. Del terme són: Ca l'amo en Rafel, Son Verí, Son Ametler, Son Alegre, Son Massià, els dos Son Frau, Cas Capellers, Son Pizà, Son Vivot, Son Sales, Els Cavalls, Son Sureda i Son Còs.

Les de fora terme són: S'Estremera vella, i nova, Son Serra de Bunyola, Son Garcies, Alfàbia, Biniforani, Caubet, S'Estret, Raixa, Raixeta, Sa Font Seca, Son Aversó, Son Termes, Son Maixella, Son Rem, Son Homar i El Rafalot.

El desè capellà

Dia 23 de desembre del 1906 va fer l'entrada a Pòrtol el rd. d. Antoni Moragues i Gual, nat a Santa Margalida. Venia del Col·legi de la Sapiència de Ciutat, fent uns tres mesos que havia celebrat la seva primera missa.

Dia 28 de maig del 1907 va morir Isabel Frau Ramis, del Mitja Pla. Se celebrà el seu funeral en aquesta església dia 5 de juny. Fou el primer funeral que es feia a Pòrtol.

La primera processó

Dia 28 de juny de 1908 se va celebrar la festa del Cor de Jesús. El dematí se donà la comunió i a les 9'30 hi hagué missa major. Feu el sermó el p. Serra, de la missió de sant Vicenç de Pau. L'horabaixa se va fer la processó amb el S.Sagrament, recorrent els carrers de la Vicaria, Ca'n Pintat, Ca'n Riteta, Sa Bassa i Oleza. Assistiren a la processó 60 joves amb ciris a les mans. Acompanyà la Música de Santa Eugènia.

Dia 3 de juliol del 1908 d. Antoni Moragues se va despedir del poble per haver estat designat vicari de Capdellà, que era fillal de Calvià.

Transcripció i notes:

Cristòfol Tries i Serra.--

Un Poc de Tot

PUBLICACIONS REBUDES

El Gall. Reaparició d'aquest periòdic pollencí, dedicat a la informació local d'aquella Vila. Deixà d'editar-se fa devers un any i ara torna sortir amb nova sang a les venes i amb ganes de tasca. Anim.

L'esmalt, ahir i avui. Aquest és el catàleg de l'exposició que, amb el mateix títol, es pot visitar aquests dies a Ca'n March. L'autora, P. Rigo Vanrell recull obres des del segle XII fins al XX alhora que presenta la seva pròpia obra. L'obra és editada pel Consell Insular.

NOVA PUBLICACIO D'HISTORIA

El nostre amic i col·laborador Josep Capó acaba de treure el segon volum de La Vila de Santa Maria del Camí, dedicat a resseguir els canvis i l'evolució del poble veïnat des del segle XVII fins avui. Dies passats, dins l'àmbit de les festes de la "Fira" va fer la presentació a la Casa de la Vila amb una conferència que congregà multitud d'interessats. Enhorabona.

VEUREM, PER FI, TV-3 ?

Si les informacions no són errònies i les obres segueixen el seu ritme, d'aquí a un mes podrem connectar amb aquesta emissora. Hom ha iniciat la construcció d'un repetidor a la serra d'Alfàbia per tal de poder captar les ones del Tibidabo. Ja deuen tenir permís del govern central-ista? O sortirà un altre acèrrim defensor de certes parcel·les de l'estat de dret?

PREMI DE POESIA

La novena edició del concurs de poesia de primavera, convocat per l'Associació Hispana d'Escriptors ha tengut un relevant interès per a Pòrtula, ja que un col·laborador nostre ha assolit un premi. Es tracta de l'amic Colau Dolç que amb el poema Abismes ha obtingut el guardó. Enhorabona, Colau, i que no sigui el darrer.

EXPOSICIO NOSTRADA

Aquests dies hi ha en marxa una exposició de material didàctic elaborat per alumnes i mestres de les escoles mallorquines. Aquesta exposició ha estat muntada per la CENC (Comissió per a l'Ensenyament i la Normalització del Català) per donar a conèixer la labor pedagògica que realitzen aquestes escoles, i també per fer veure a les institucions la importància que té l'ensenyament en català per a la normalització de la nostra llengua, a fi que es decideixin a donar-li el suport que mereixen i necessiten. L'exposició, ubicada a l'Estudi General Lluïà és patrocinada pel Consell Insular.

PRIMER ENCONTRE DE JOVES ESTUDIANTS DE MUSICA

Els passats dies 13 i 14 d'abril -tal com s'anunciava a les dues darreres "Agendes Musicals" d'aquesta revista- en el local del centre Ca'n Cremat de Sóller, nucli operacional de l'Associació Sollerica de Cultura Popular i organitzat per la comissió musical d'aquesta entitat, tingueren lloc les activitats del I Encontre de Joves Estudiants de Música.

Fruit de la idea de facilitar als estudiants de Música de les Illes, en un espai de convivència, el mutu coneixement interpersonal, tan difícil en el medi dels estudis oficials com a necessari per a l'intercanvi d'experiències i d'idees, i fruit del desig de facilitar també la pràctica, fruïció i coneixement de la Música de cambra, tan oblidada en els nostres conservatoris, el I Encontre de Joves Estudiants obtingué una positiva acollida que es traduí en una xifra d'inscripció sobrepasadora de totes les previsions dels seus organitzadors. Aquesta nombrosa assistència creim que constituï una aproximació força representativa a l'espectre sociològic del món balear dels estudiants de Música, tant per la quantitat (més de cinquanta), tant per la procedència (dessest de Menorca i els demés de tot Mallorca) com per la varietat d'instruments i de nivells. Tota aquesta presència nombrosa conformà, en les dues jornades de l'Encontre, un esplet de petits grups cambrístics on s'hi combinaven múltiples mescleres instrumentals, a fi de treballar un ampli ventall d'obres i d'autors d'un àmbit cronològic emmarcat entre la segona meitat del segle XVI i la primera del XX.

Aquestes tasques d'assaig i d'estudi foren realitzades per torn en els locals de l'esmentat Ca'n Cremat i en cases particulars, i estigueren supervisades per uns quants músics professionals. El nombre d'aquests músics, però, resultà insuficient davant la quantitat de grups formats. Aquest fet, conjuntament amb els problemes organitzatius en les primeres hores, derivats per l'absència d'alguns inscrits, foren els aspectes més deficitaris d'aquest I Encontre, sens dubte corregibles per a properes edicions que els organitzadors ja estan planejant, tot estimulats per l'èxit de participació, d'acollida i d'interès demostrats en les jornades i, en concret, en el concert-mostra que els mateixos estudiants realitzaren com a cloenda.

XAVIER CARBONELL.--

COMUNICAT DEL IPECC

Institut de projecció exterior de la Cultura Catalana.

A començament del proper 1.985, coincidint amb "l'Any Europeu de la Música", que se celebra sota el patrocini del Parlament Europeu, la ciutat alemanya de Wolfenbüttel (Baixa Saxònia) oferirà un seguit de manifestacions culturals d'alt nivell.

Es volutat dels organitzadors que l'Any Europeu de la Música sigui dedicat al mestre Pau Casals, com a català universal i símbol d'unió entre els pobles per mitjà de la música.

Per donar més brillantor a aquest homenatge, l'Ajuntament de Wolfenbüttel ha decidit perpetuar el nom de Pau Casals a la ciutat. Wolfenbüttel prepara una sèrie de realitzacions entre les quals destaca la cessió d'un cèntric terreny per instal·lar un monument al mestre.

Amb aital motiu, l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana (IPECC), amb la col·laboració de catalans d'Alemanya i de la Generalitat de Catalunya (aquesta Institució arrodoniria la xifra), ha iniciat una campanya per sufragar el cost (cent cinquanta mil pessetes) del monòlit que es vol dedicar, a Wolfenbüttel a l'autor d'El Pessebre i l'Himne de les Nacions Unides.

Tothom qui vulgui col·laborar perquè Pau Casals tingui un monument a Alemanya pot trametre la seva aportació al compte corrent que s'ha obert amb aquest motiu:

c/c. 5032-94

Agència 831 (Verdaguer)

Caixa de Pensions "La Caixa"-Barcelona

Al mateix temps, les persones i entitats que vulguin atorgar la seva adhesió, alhora que el seu suport econòmic, poden adreçar-se a:

Institut de Projecció Exterior.

de la Cultura Catalana (IPECC)

Passeig de Sant Joan, 98

Tel. (93) 258.29.00

08009 BARCELONA

REUNIO MUSICAL

El passat 16 d'abril se reuniren a Son Marroig (Deià) una sèrie de persones interessades per la Música, provinents d'una sèrie d'indrets: Cala d'Or, Fornalutx, Soller, Andratx, Sant Telm, Deià... L'objectiu era formar les directrius de funcionament dels Amics de la Música Clàssica, entitat que ja es dedica a la promoció musical amb el nom d'Alma Concerts. La vintena de persones que hi assistiren tractaren la possibilitat d'arreplegar associats a través de dos grups: els mallorquins i els estrangers residents a l'Illa. Resultà elegit com president un escocès fincat a Cala d'Or i com a secretari la coneguda Stephanie Sephard. Quan tinguin redactat la circular informativa la vos donarem a conèixer.

"SOLFAGRAFIAT"

Aquest és el títol d'una petita publicació que feim devers la Coral de Marratxí. El seu objectiu és que serveixi de portaveu de l'esmentada coral, alhora de donar informació musical -tant teòrica com d'activitats- als cantaires. Si algú està interessat no ha de fer més que comunicar-nos-ho. La distribució és gratuïta.

INAUGURACIO FONOTECA PUBLICA

Està previst que sigui dia dos de maig. Aquest servei, del qual ja ve funcionant la "sala d'audicions col·lectives" a través del programa d'audicions comentades, està ubicat en la primera planta de la "Casa de Cultura" (C/ Ramon Llull, devora la plaça de sant Francesc). Compta amb una vintena d'equips per a l'audició individual de Música, per la qual cosa tenen un fons bàsic de discos que aniran augmentant progressivament. Les instal·lacions són patrocinades per la Conselleria d'Educació i Cultura de la C.A.I.B.

DIA EUROPEU DE LA MUSICA

El proper vint-i-u de juny, data de la unió europea mitjançant la Música tendrem una magna celebració a ca nostra. La Federació de Corals organitza un concert a l'Auditori en record dels tres músics que aconsegueixen el tres-cents aniversari. D'aquesta manera cent cinquanta cantaires provinents de les diferents corals federades interpretaran la Cantata 117 de JOAN SEBASTIA BACH, el Te Deum 1714 de J.F. HANDEL i, un grup instrumental, ens oferirà el Concert per a cordes i oboe nº 12 de D. Scarlatti. Encara que la base orquestral serà de l'Illa, vendran una sèrie de solistes expressament per aquesta ocasió: tres solistes vocals de Barcelona, un oboe també de la Ciutat Comtal i dos trompetes de València. La part de clave està encomanada al nostre amic i col·laborador Xavier Carbonell i dirigirà tot el conjunt el delegat musical de "A Coeur Joie" de França, Víctor Lumbroso. Les diferents parts corals, que ja se venen assajant fa uns mesos, han estat dirigides per Joan Company, Joan A. Ensenyat, Carles Ponsetí, Francesc Bonnín i Gori Marcús.

El vint-i-u de juny, la Música ens espera a l'Auditori.

II CURS DE MUSICA DE CAMBRA

Organitzat per la delegació ciutadana de JOVENUTS MUSICALS se convoca la segona edició d'aquest curs, que tan bona acollida tengué l'any passat.

Durant els mes de juliol, cada dilluns, dimecres i divendres, de les 10 a les 13 el músic Roger Loewenguth impartirà els coneixements relatius al coneixement i a l'interpretació de la Música cambrística, en el marc del claustre de sant Francesc, de Ciutat.

El termini d'inscripció per a les diverses modalitats (piano a quatre mans, violí, viola, cello, contrabaix, flauta, clarinet, oboe, trompa i guitarra) finalitza el 20 de maig, essent la quota de 8.000 ptes.

NOUS ENREGISTRAMENTS

Molt aviat sortiran al carrer dos nous discs de Música Popular. Es tracta de Va de Jota! del grup MUSICA NOSTRA, i de Tres i dos: sis, de SIS SOM. Tenen previstes les presentacions per a finals de maig o inicis de juny. Tot d'una en sortir en parlarem més.

DOCTOR FAUSTUS: UN LLIBRE DE MÚSICA

Es una novel·la? Es, tal vegada, una biografia?
Vol ser una narració històrica? Es, per contra, un llibre de Filosofia? No serà un text de pensaments?
Pel títol: no sembla un plagi?
Pel contingut: no sembla un volum de Música?

Es el Doctor Faustus, una obra de Thomas Mann, escrita el 1947.

Sens dubte, el "Doctor Faustus" és un llibre que, com pocs, tracta de l'Art sonor, servint-se d'una història: un compositor que es ven al diable. Es, en definitiva, una obra prou interessant per als qui tenim la Música en gran estima. D'ella podem aprendre anècdotes i teories interessants.

Seguint com el mes passat (vegeu Un mestre parla del Gran Mestre), Pòrtula, en aquest número, recull frases, idees, pensaments... trets de la ploma de Thomas Mann, referents a la Música. Encara que trets del seu context, els escrits no perden sentit.

"L'artista roman sempre més prop de la seva infància o és, tal vegada, més feel a la seva infància que l'home tancat dins la seva activitat pràctica"

"L'esfera de la Música"

"La Música és l'ambigüetat convertida en sistema"

"La Música m'ha produït sempre l'efecte d'una combinació màgica de la Teologia i de les tan amenes Matemàtiques"

"Haendel deia de Gluck: el meu cuiner entén més de contrapunt que ell"

"L'antiga Música vocal compensava la nuesa de la veu humana, aportant-li grans refinaments intel·lectuals"

"L'artista és germà del criminal i del foll"

"Goethe qualifica justament l'il·lustre Bach d'harmonista"

"La Música és un camp favorable per a l'elaboració temàtica"

"Stravinsky veu el triomf de la mesura sobre el desenfrenament sentimental"

"El millor moment en un concert per a violí clàssic és quan, després de l'acrobàcia del solista, torna el primer tema"

"On està la Música: a l'aire o sobre la terra?"

"L'Art és esperit i l'esperit no s'ha de sentir compromès amb la societat, amb la col·lectivitat. No autoritzar més que un Art comprensible pels mediocres és la pitjor de les vulgaritats, un assassinat de l'esperit!"

"L'Art sonor primitiu no conegué el ritme de la mateixa forma que les èpoques posteriors. El metre del cant obeeïa més bé a l'esperit d'una recitació lliure que a altre cosa"

"L'avantatge que té la Música sobre la paraula és que exclou equivocacions: la Música no diu res i ho diu tot"

"El quartet Op. 132 de Beethoven: el moviment líric, l'acció de gràcies d'un malalt curat"

"Goethe diu que la Música és un do innat, una facultat íntima que no rep gran aliment de fora i pot prescindir de les experiències de la Vida"

"Mai cap obra no ha tengut generació espontània"

"El desenvolupament representava, altre temps, una ínfima part de la sonata, un modest refugi de la il·luminació subjectiva i del dinamisme. Amb Beethoven torna preponderant, constitueix el nucli del conjunt, de la forma que, fins i tot en els punts en els quals està prevista per la rutina, es torna engendrar de nou. La variació es converteix en mitjà per a una creació nova i espontània de la forma"

"La Música en el començament de l'època moderna es torna en una queixa, en un lament d'Ariadna"

M A I G

- 1, Dime, 17, Sant Joan (Consolació) Diada d'intercanvi i germanor d'escoles de ball mallorquí del Pla i Llevant de Mallorca
-17h, Sant Joan. Sis Som
-17h, Festa al Parc de la Mar
- 3, Div, 20, Rosales. III Concurs pop-rock. Obús.
-Auditòrium. Phoenix Danae Company
- 4, Dis, Selva. Coral Murta
-Auditòrium. Phoenix Danae Company
- 5, Diu, 20'30, Felanitx (Esgl. Sant Alfons) Coral Universitària; Camerata instrumental de la Universitat.
Programa B A C H
-17, Festa al Parc de la Mar
-Auditòrium. Phoenix Danae Company
-(vespre) Son Servera. Coral Laudate
- 6, Dill, Auditòrium. Phoenix Danae Company
- 8, Dime, 22, Auditòrium. Orquestra de Cambra Polaca
- 9, Dij, tarda, Banca March. Conferència "La dona i la Música" per Joan Company
-19h. Banca March. Piano a quatre mans: Vives-Palou
-20h. Fonoteca Casa de Cultura. Audició comentada: "Electrificació de la Música popular" Com: F. Merino
22'30, T. Principal. L. Santamaria; Els Valldemossa
-Deià (La Residència) Tafelmusik
- 10, Div, 15'30, Auditòrium. Camerata Trajectina
-20h, Casal Balaguer. Concert de joves intèrprets
-20h, Rosales. III Concurs pop-rock. Glutamato ye-
-22, Sant Llorenç. Música Nostra; Sis Som
- 11, Dis, 21'30, Algaida. Música Nostra
-22h, Auditòrium. Bolling Trio
-Manacor. Sis Som
- 12, Diu, 17, Festa al Parc de la Mar
-19h, Campos. Música Nostra
- 15, Dime, Conservatori. Concert d'alumnes
- 16, Dij, 20'15, Sant Nicolau. Capella Mallorquina: Haendel
- 17, Div, (vespre), Pollença. Coral Sant Josep Obrer
- 18, Dis, Mostra del C.C.P. al Parc de la Mar
-20h, Auditòrium. Georges Moustaki
-22h, Petra. Música Nostra
-(vespre), Campos. Coral Sant Julià
- 19, Diu, 17, Festa al Parc de la Mar: Música Nostra
- 21, Dima, 20, Auditòrium. Brotsky Quartet
- 22, Dime, 17, Estudi General Lul·lià. Ellen Cach (flauta), Wulfin Lieske (guitarra)
-20h, Sala Mozart. Andrew Demasi (clavicèmbal)
Colette Harris (viola da gamba)
- 23, Dij, 20, Fonoteca Casa de Cultura. Audició comentada: "A partir de l'Impressionisme-Alban Berg". Comen-taris: Pere Estelrich
- 24, Div, 20, "Círculo" Mallorquí. E. Cach--W. Lieske
-20'15, Sant Felip Neri. Coral Albada; Coral JJ.MM
-21h, Camp municipal d'esports Son Malferit. Final III Concurs pop-rock. Nasti; Mecano
-Manacor. Sis Som
- 25, Dis, 20, Sòller (Ca'n Cremat). Coral Albada; Cor. JJMM
-21h, Santanyí. Orquestra de C. Ciutat de Manacor
-21'30, Santa Margalida. Orquestra Ciutat de Palma
-21'30, Pòrtol (Parroquia N^a D^a del Carme). Con-cert conjunt Coral Xalesta (Barcelona); Música Viva
-(vespre), Lloseta. Coral L'Harpa, d'Inca
- 26, Diu, 17, Festa al Parc de la Mar
-18'30h, Son Marroig. Ellen Cach, Wulfin Lieske
- 27, Dill, Deià (La Residència). Nancy Green (cello), Han-nelot Weigelt (piano): Martinu, Britten, Chopin.
- 28, Dima, 12h, Teatre Principal. Concert Banda Municipal
- 29, Dime, 20'30, Sant Felip Neri. Studium (amb orquestra de cambra). Obres de Martini, Bach, Pergolesi, Haydn i Mendelssohn
- 31, Div, 18, Col·legi Pere Poveda (Ciutat). Música Nostra

P Ò R T U L A

INFORMATIU CULTURAL DE MARRATXI

S'Escola Vella--Pòrtol

Número 38, maig 1985

Col·laboradors

Miquel Aguiló
Guillem Bosch i Roca
Xavier Carbonell
C.P.C. Costa i Llobera
Joan Deià
Colau Dols i Salas
Pere Estelrich i Massutí
Pau Ferrer
Felip Eugeni March
Miquel Mut i Sureda
Antoni Roca i Jerez
Ramon Rosselló i Vaquer
Vicenç Sastre i Arrom
Magdalena Torelló
Cristòfol Tries i Serra
Gabriel A. Vich i Martorell
Antoni Vaquer i Ramis

Consell de Redacció

Confecció gràfica: Antoni
Canyelles i Oliver
Rafel Ferrer i Sanxo
Miquel A. Lladó i Ribas
Damià Quetglas i Bergas

Miquel Bosch i Auba
Biel Massot i Muntaner

Imprès als tallers
"Apòstol y Civilizador" (Petra)

D.L. PM 529/81

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

J U N Y

- 1, Div, 18, Manacor. Orquestra Ciutat de Palma
- 2, Diu, 18'30, Son Marroig. Nancy Green (cello), Hannelott Weigelt (piano): Martinu, Britten, Chopin.
-20'30, Sant Felip Neri. Capella Oratoriana (amb orquestra). Estrena de la "Petite Suite Quebécoise", de Marie Bernard. Dir: Gori Marcús
- 8, Dis, 18, Porreres. Orquestra Ciutat de Palma
-20h, Sòller. Dimitry Paperno (piano)
- 9, Diu, 18'30, Son Marroig. Dimitry Paperno (piano)
- 11, Dima, Auditòrium. D. Paperno
- 13, Dij, 21'30, Teatre Principal. O. de C. Ciutat de Manacor
- 14, Div, Cala d'Or. D. Paperno
- 15, Dis, 22, Manacor. Música Nostra
- Port de Manacor. Sis Som
-Port de Manacor. O. de C. Ciutat de Manacor